

Finnpartnership

Kehitysvaikutuksia 2021

Liikekumppanuustukihankkeiden
seurantaraportti

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

finnfund

Sisällysluettelo

Esipuhe.....	01
Nostoja tuloksista ja vaikutuksista.....	03
Liikekumppanuustuki ja kehitysvaikutukset.....	05
Hankkeiden tilanne: pandemian vaikutus näkyy.....	08
Liikekumppanuustuen ja Finnpartnership-ohjelman merkitys hankkeille.....	14
Perustetut yritykset ja solmitut yhteistyösopimukset.....	15
Investoinnit kohdemaihin.....	20
Työllistämisaikutukset.....	23
Vaikutukset naisten työllistymiseen ja tasa-arvoon	26
Koulutus ja osaamisen lisääminen.....	28
Ympäristövaikutukset.....	31
Sosiaaliset, markkina- ja infrastruktuurivaikutukset.....	32
Linkit kehitystavoitteisiin.....	37
Liite 1. Yhteenvetotaulukko 2006-2017.....	44
Liite 2. Vuoden 2017 jatkohankkeet.....	45

Esipuhe

Koronaviruspandemia on ollut yksi vuosia 2020 ja 2021 määrittäneistä ilmiöistä. Se on vaikuttanut merkittävästi myös edellytyksiin käynnistää kehitysmaissa vastuullista liiketoimintaa - tai saada jo käynnistetty liiketoiminta pysymään käynnissä.

Pandemia on vaikuttanut merkittävästi myös Finnpartnership-ohjelman kautta liikekumppanuustuki-avustusta saaneiden hankkeiden toteutukseen. Vuonna 2021 tarkastellaan vuonna 2017 tukea saaneita (aloitettuja) hankkeita, joiden toteutus on pääsääntöisesti ollut vielä käynnissä pandemian alkaessa 2020. Taudin nopea leviäminen ja sitä vastaan asetetut rajoitteet ovat synnyttäneet huomattavia haasteita liiketoiminnan käynnistämiseksi tai sen ylläpitämiseksi usein toisella puolen maailmaa sijaitsevassa kohdemaassa.

Vastaajista lähes jokainen on kertonut pandemian vaikuttaneen hankkeeseensa, ja poikkeuksellisen suuri osuus hankkeista on vuonna 2021 kesken, lykätty, tai jouduttu lopettamaan. Tästä johtuen osa kehitysvaikutuksista on määrällisesti vähäisempiä kuin keskimääräisinä vuosina.

Pandemiasta huolimatta hankkeiden joukossa on myös lukuisia onnistumisia,

ja niiden avulla on aikaansaatua tärkeitä tuloksia ja vaikutuksia. Hankkeissa on solmittu yhteistyösopimuksia, perustettu yrityksiä ja kapasitoitu paikallisyhteisöjä ympäri maailmaa, luoden samalla työpaikkoja, edistään tasa-arvoa ja siirtäen kohdemaihin uutta teknologiaa ja osaamista.

Finnpartnership-ohjelma jakaa riskejä, joita liiketoiminnan aloittamiseen kehitysmaissa voi liittyä. Voikin kenties ajatella, että nykyinen maailmantilanne korostaa tarvetta rahoitusta, neuvontaa ja kumppanuuksia tarjoavan tukiorganisaation olemassaololle, jotta kehitysmaissa tarvittavaa ja positiivisia vaikutuksia tuottavaa yritystoimintaa saadaan käynnistettyä myös poikkeusaikoina.

Finnpartnership: liikeyumppanuuksilla kohti parempaa maailmaa

Finnpartnership-liikeyumppanuusohjelman tavoitteena on lisätä kaupallista yhteistyötä Suomen ja kehitysmaiden välillä niin, että hankkeet synnyttävät myönteisiä kehitysvaikutuksia kohdemaissa.

Finnpartnership on ulkoministeriön liikeyumppanuusohjelma. Ohjelman palvelukokonaisuuden tuottaa Teollisen yhteistyön rahasto Oy (Finnfund). Finnpartnership tekee tiivistä yhteistyötä muun Team Finland -verkoston kanssa.

Ohjelma käynnistettiin vuonna 2006.

Finnpartnershipin tarjoamia palveluita ovat rahallisen liikeyumppanuustuen kanavointi suomalaisille yrityksille ja muille toimijoille, liikeyumppanuusaloitteiden identifiointi- ja välityspalvelu (Matchmaking-palvelu) sekä kehitysvaikutuksiin ja kehitysmaihin suuntautuviin hankkeisiin liittyvä koulutus ja neuvonta. Ohjelma on kysyntävetoinen ja kattaa kaikki OECD:n kehitysapukomitea DAC:n luokittelemat kehitysmaat.

Nostoja vuoden 2017 hankkeiden tuloksista ja kehitysvaikutuksista

1 EI KÖYHYTTÄ

Investointeja ja verotuloja

Hankkeet ovat toistaiseksi investoineet kehitysmaihin 4,8 miljoonaa euroa ja maksaneet veroja ja muita maksuja noin 875 000 euroa.

Vastuullisia työpaikkoja

Hankkeet työllistävät vuonna 2021 suoraan noin 260 ja epäsuorasti noin 270 henkilöä. Työpaikoista 130 on uusia. 65 % suoraan työllistetyistä henkilöistä työllistettiin Afrikassa.

8 IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA

4 HYVÄ KOULUTUS

Koulutusta ja kasvanutta osaamista

Lähes 40 hanketta johti koulutuksen ja pätevyyden lisääntymiseen kehitysmaissa. Kohdemaahenkilöstön ohella osaamista siirrettiin myös paikallisyhteisöille.

Tiedot perustuvat tukea saaneiden organisaatioiden antamiin tietoihin eikä kaikkia tietoja ole erikseen tarkistettu. Lisätietoa: www.finnpartnership.fi » Tilastot, raportit ja presentaatiot.

Nostoja vuoden 2017 hankkeiden tuloksista ja kehitysvaikutuksista

5 SUKUPUOLTEN TASA-ARVO

Sukupuolten tasa-arvon edistämistä

Lähes 30 hanketta vaikutti positiivisesti sukupuolten väliseen tasa-arvoon kehitysmaissa. Hankkeiden kautta työllistettiin suoraan 160 naista; 62 % kaikista työllistetyistä oli naisia.

Ympäristövaikutuksia

Yli 20 hanketta aikaansai positiivisia vaikutuksia ympäristöön esimerkiksi uusiutuvaa energiaa käyttämällä tai puhdasta juomavettä tuottamalla.

13 ILMASTOTEKOJA

17 YHTEISTYÖ JA KUMPPANUUS

Vastuullista yhteistyötä

Yli 40 hanketta johti yrityksen perustamiseen kehitysmaahan, yhteistyösopimuksen solmimiseen kehitysmaayrityksen kanssa, tai paikallisia yhteisöjä kapasitoineen hankkeen toteuttamiseen.

Tiedot perustuvat tukea saaneiden organisaatioiden antamiin tietoihin eikä kaikkia tietoja ole erikseen tarkistettu. Lisätietoa: www.finnpartnership.fi » Tilastot, raportit ja presentaatiot.

Liikekumppanuustuki ja kehitysvaikutukset

Liikekumppanuustuki on suomalaisille organisaatioille myönnettävä valtionavustus, jonka tavoitteena on käynnistää tai tehostaa kehitysmaissa pitkäaikaista ja taloudellisesti kannattavaa liiketoimintaa, jolla on positiivisia kehitysvaikutuksia.

Liikekumppanuustuella voidaan rahoittaa tällaisten hankkeiden selvitys-, pilotointi- ja koulutusvaiheita sekä oppilaitosten ja kansalaisjärjestöjen hankkeita, joilla tuetaan muita liikekumppanuustukihankkeita (tukitoimintahankkeita). Ulkoministeriö vastaa liikekumppanuustukihakemusten vastaanottamisesta ja niitä koskevien valtionavustuspäätösten tekemisestä. Finnpartnership-ohjelma tuottaa ulkoministeriölle hakemuksia koskevat tekniset lausunnot.

Liikekumppanuustukea voi hakea Suomeen rekisteröity tai suomalaisomisteinen organisaatio (yritys, järjestö, oppilaitos jne.) OECD:n kehitysapukomitea DAC:n luokittelemiin kehitysmaihiin. Tukea voidaan myöntää toimialoille, jotka eivät kuulu ulkoministeriön kieltolistalle.

Hankkeiden kehitysvaikutusten arviointi on keskeisessä roolissa liikekumppanuustukipäätöksen valmistelutyössä. Hakijan tulee ensin itse arvioida hankkeen kehitysvaikutukset osana hakemusta vastaamalla sekä avoimiin että suljettuihin kysymyksiin. Hakijan tulee myös kirjallisesti sitoutua noudattamaan kohdemaan lakeja sekä kansainvälisiä säädöksiä.

Finnpartnership-liikekumppanuusohjelman henkilöstö analysoi saapuneiden liikekumppanuustukihakemusten kehitysvaikutukset hyödyntäen omaa asiantuntemustaan, Finnfundin asiantuntijoita sekä kehitysvaikutusten arviointityökaluja. Finnpartnership myös tarkistaa hakijan laatiman arvion hankkeen kehitysvaikutuksista.

Kehitysvaikutusarvion perusteella hankkeiden todennäköiset kehitysvaikutukset pisteytetään. Finnpartnershipin henkilökunta arvioi hakemuksia myös esimerkiksi hakijan osaamisen, taloudellisten ja henkilöstöresurssien sekä hankkeen realistisuuden näkökulmasta.

Erityistä huomiota kiinnitetään niin hankkeiden mahdollisiin negatiivisiin kuin positiivisiin ympäristö- ja yhteiskuntavaikutuksiin. Hakemusten ympäristö- ja yhteiskuntavaikutuksien arvioinnista vastaavat Finnfundin asiantuntijat, jotka luokittelevat hankkeet, antavat niille vaatimuksia ja suosituksia sekä ohjeistavat hakijoita.

Hyväksytyille hankkeille annetaan valtionavustuspäätöksen yhteydessä hankebudjetti, jossa eritellään hankekohtaiset, tukikelpoiset suoritteet. Tuensaajan tulee noudattaa hyväksyttyä hankebudjettia, paikallista lainsäädäntöä, kansainvälisiä säännöksiä sekä liikekumppanuustuen ehtoja.

Hankkeiden vastuullisuutta tuetaan tarjoamalla maksutonta, konsultin toteuttamaa hankkeelle räätälöityä ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten neuvontaa tai ihmisoikeusneuvontaa.

Kiinnostus
liiketoiminnan
aloittamiseen
kehitysmaassa

Liikekumppanuustuki
hankkeen selvitys-,
koulutus- ja
pilotointivaiheisiin

Kehitysvaikutukset ja
liiketoiminta?

Liikekumppanuustuki maksetaan takautuvasti yhdessä tai kahdessa erässä, kun tuensaaja on omarahoitteisesti suorittanut hankebudjettiin kuuluvia toimenpiteitä. Maksupyyntöön yhteydessä Finnpartnership tarkistaa hankkeen etenemisen sekä esimerkiksi hankkeelle mahdollisesti annettujen ympäristö- ja yhteiskuntavaatimusten ja -suositusten noudattamisen. Maksu suoritetaan vain, mikäli tuensaaja on noudattanut tuen ehtoja ja annettuja vaatimuksia.

Koska tuki kohdistuu pääsääntöisesti hankkeen alkuvaiheisiin – selvitysten, tutkimusten ja kartoitusten tekemiseen – kehitysvaikutukset syntyvät usein vasta myöhemmin, tuen erääntymisen jälkeen, kun liiketoiminta tai yhteistyö kohdemaassa on saatu kunnolla käyntiin. Tuensaajilla on velvollisuus vastata tuen erääntymisen jälkeisinä kahtena vuotena lähetettäviin seurantakyselyihin, joiden avulla selvitetään hankkeiden aikaansaamia vaikutuksia kohdemaissa.

Tuki kohdistuu pääsääntöisesti hankkeiden ensimetreille – selvityksiin, tutkimuksiin ja pilotointeihin. Todelliset vaikutukset ja tulokset syntyvätkin usein myöhemmin, kun hankkeet ovat edenneet. Siksi hankkeiden kehitysvaikutuksia mitataan neljä vuotta tuen myöntämisen jälkeen.

Hankkeiden selvitysluonteesta johtuen jokainen hanke ei johda onnistuneeseen lopputulokseen. Tuen luonteen mukaisesti toisinaan tehtyjen selvitysten tuloksena todetaan, ettei oman liiketoiminnan käynnistäminen kohdemaassa olekaan realistista. Toisinaan taas tuensaajan, partnerin tai kohdemaan tilanne muuttuu tuen voimassaoloajan aikana, ja hanke joudutaan keskeyttämään tai lykkäämään. Keskimäärin noin 30 – 40 % hankkeista ei hae ollenkaan tuen maksua, ja noin 40–50 % myönnettävästä tuesta jää maksamatta.

Seurantakyselyyn vastaa yleensä tuensaajan hankevastaava tai joku muu hankkeen läheisesti tunteva henkilö. Finnpartnership koostaa tuensaajien vastausten perusteella vuosittain seurantaraportin hankkeiden tuloksista ja kehitysvaikutuksista. Seurantaraportointi perustuu tuensaajien antamiin tietoihin, ja niissä esitetyt asiat ovat näiden subjektiivisia mielipiteitä hankkeiden toteutuksesta ja tuloksista. Epäselvissä tapauksissa vastaajiin ollaan myös yhteydessä. Kaikkia annettuja tietoja ei ole erikseen tarkistettu.

Hankkeiden tilanne: pandemian vaikutus näkyy

Kehitysvaikutusten raportointivuorossa ovat tänä vuonna vuoden 2017 hankkeet, joista 68 kuuluu raportoinnin piiriin. Raportin loppuosa esittelee ensin hankkeiden kohdentumista, ja sitten niiden kautta syntyneitä tuloksia ja vaikutuksia.

Vuonna 2017 käsiteltiin 162 liikekumppanuustukihakemusta, joista 121 hyväksyttiin. Tukea näille 121 hankkeelle myönnettiin yhteensä 5 396 889 euroa.

Tukea saaneista hankkeista yhdeksän oli jatkohankkeita, jotka raportoidaan erikseen liitteesä 2. Jatkohankkeella tarkoitetaan hanketta, jolle on jo myönnetty aiempi tuki ennen vuotta 2017. Koska kyse on kuitenkin samasta hankekokonaisuudesta, on kehitysvaikutukset raportoitu jo osana aiemmin myönnettyä tukea koskevan tuen seurantaraportointia. Kaksinkertaisen raportoinnin ehkäisemiseksi jatkohankkeiden tulokset on koostettu erikseen liitteeseen 2.

Kahden vuoden määräajan kuluessa tukea maksettiin lopulta 77 hankkeelle. Kun tästä vähennetään yhdeksän jatkohanketta, jäljelle [raportoinnin kohteeksi jää 68 hanketta](#) (maksun saaneet hankkeet, jotka eivät olleet jatkohankkeita).

Raportoinnin kohteena oleville hankkeille maksettiin tukea yhteensä 2 281 440 euroa. [Keskimääräinen maksetun tuen määrä oli siten 33 551 euroa](#), johon hankkeissa aikaansaadut kehitysvaikutukset tulee suhteuttaa.

Raportin loppuosa esittelee ja analysoi näiden 68 hankkeen tuloksia ja vaikutuksia ja näihin 68 hankkeeseen viitataan termillä ”vuoden 2017 hankkeet”.

Tarkastelussa vuoden 2017 hankkeet

68

Raportoinnin kohteena olevaa hanketta

2,3m€

Hankkeille maksettu tuki yhteensä

33t€

Keskimääräinen maksettu tuki

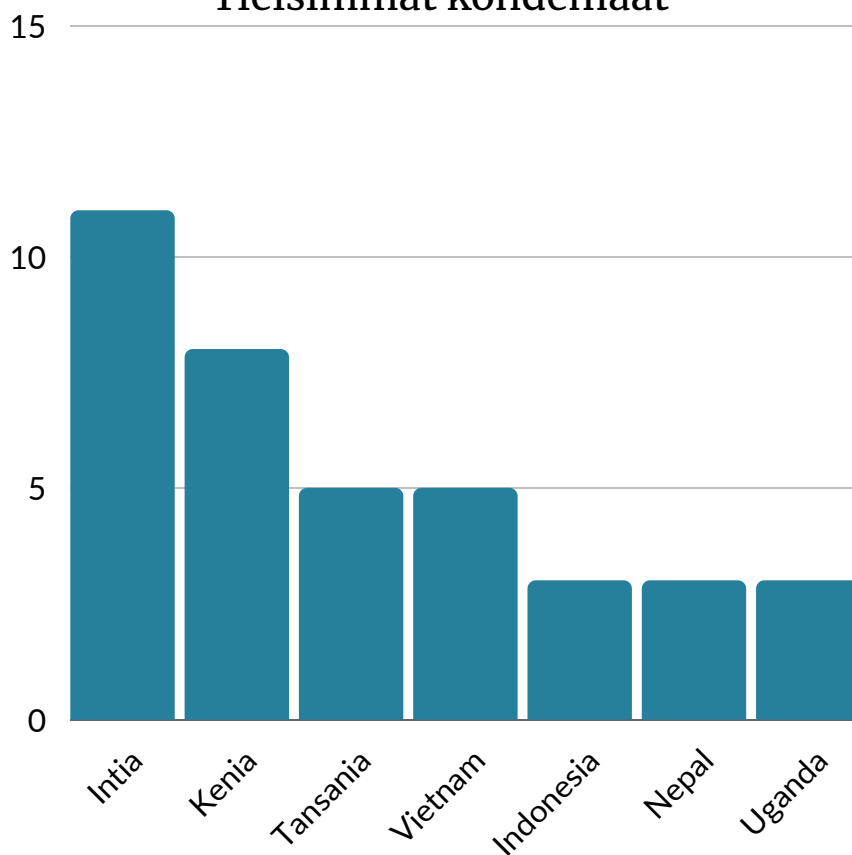
34

Eri kohtemaata, joista
50 % Aasiassa ja 45 %
Afrikassa

18

Eri toimialaa

Yleisimmät kohtemaat

Hankkeiden status raportointihetkellä (2021)

13

Liiketoiminta käynnissä.

Tuen avulla valmisteltu liiketoiminta on käynnistynyt.

4

Liiketoiminta keskeytetty.

Tuen avulla valmisteltu liiketoiminta on käynnistynyt, mutta se oli raportointihetkellä keskeytetty.

15

Kesken.

Hanke ei ole vielä johtanut liiketoimintaan, mutta hanketta edistetään edelleen.

6

Lykätty.

Hanke ei ole vielä johtanut liiketoimintaan, eikä sitä tällä hetkellä edistetä aktiivisesti.

7

Tukitoiminto onnistuneesti toteutettu.

Järjestön tai oppilaitoksen toteuttama, yrityskumppania tukeva hanke.

23

Lopetettu.

Hanke on lopetettu. Sisältää sekä selvitys- että liiketoimintavaiheessa lopetetut hankkeet.

Koronaviruspandemia on aiheuttanut huomattavia hankaluuksia lähes jokaiselle hankkeelle, mistä johtuen poikkeuksellisen suuri osa raportoitavista hankkeista oli raportointihetkellä kesken, lykätty, tai lopetettu. Lähes jokainen näistä hankkeista kertoi hankkeen hidastumisen, lykkääntymisen tai lopettamisen aiheutuneen (ainakin osittain) pandemian aiheuttamista logistisista ja taloudellisista vaikeuksista.

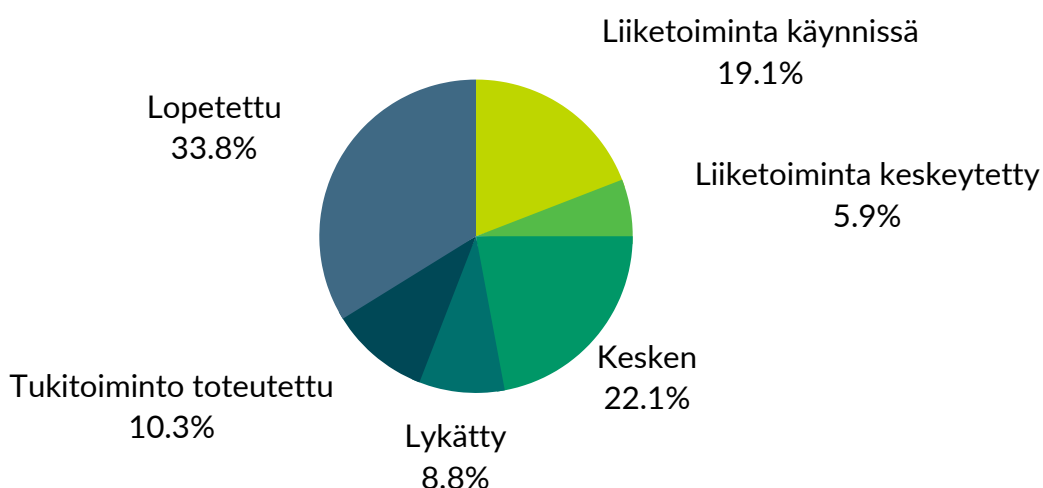
Myös usea ennen pandemiaa erittäin lupaavasti käynnistynyt hanke on jouduttu jäädyttämään tai päättämään pandemian ja sitä seuranneiden rajoitusten vuoksi. Käynnistymässä olevaa, tai jo käynnistynyttä liiketoimintaa oli erittäin vaikeaa jatkaa ilman mahdollisuutta jatkaa kohdemaassa vierailua.

Pandemia on vaikuttanut negatiivisesti myös niihin hankkeisiin, joissa liiketoiminta on saatu vallitsevasta maailmantilanteesta huolimatta käynnistymään ja jatkumaan. 11 niistä 13 hankkeesta, joissa liiketoiminta oli raportointihetkellä käynnissä, kertoi pandemian vaikuttaneen toimintaan negatiivisesti, esim. tavaroiden ja palveluiden hankinnan ja myynnin vaikeutuessa, ja kohdemaavierailujen sekä fyysisten tapaamisten muuttuessa mahdottomiksi.

Vaikka pandemia on aiheuttanut vaikeuksia lähes kaikessa kansainvälisessä liiketoiminnassa, sen vaikutus on poikkeuksellisen korostunut

liikekumppanuustukihankkeissa, sillä ne ovat usein kokoluokaltaan pieniä, ja ne ovat raportointihetkellä usein muutenkin vielä varhaisessa vaiheessa. Pienimuotoisen tai vasta käynnistymässä olevan liiketoiminnan jatkaminen on pandemian kaltaisen shokin iskiessä usein vaikeampaa kuin vakiintuneemman, pidempään käynnissä olleen toiminnan. Liikekumppanuustuen saajat ovat suurelta osin mikroyrityksiä, joilla voi pandemian alettua olla myös korostuneempi tarve keskeyttää tai päättää lisäinvestointeja vaativa hankkeen kehittäminen toisella mantereella, ja keskittyä omaan ydinliiketoimintaansa.

Koronaviruspandemia on vaikuttanut lähes kaikkiin hankkeisiin. Kesken olevia, lykättyjä ja lopetettuja hankkeita on selvästi tavanomaista enemmän. Pandemia on aiheuttanut vaikeuksia myös niille hankkeille, joissa liiketoiminta on kaikesta huolimatta saatu käyntiin.

Pandemian ohella myös tavanomaisemmat syyt johtivat hankkeiden hidastumiseen, keskeytymiseen tai lopettamiseen. Näihin syihin lukeutuivat hankeidean osoittautuminen kannattamattomaksi, kohdemaan juridiset, taloudelliset tai yhteiskunnalliset haasteet, vaikeudet sopivan partnerin löytämisessä, sekä tuensaajan prioriteettien muuttuminen.

On myös tärkeää huomioda, että liikekumppanuustuki on tarkoitettu

arvioidessaan sekä tarjoamalla hankkeen suorittamisen aikaisia tukipalveluita. Tuki myönnetään vain hankkeille, joilla on riittävät taloudelliset, henkilöstö- sekä osaamisresurssit hankkeen toteuttamiseen, ja joiden liikeidea on realistinen ja voi synnyttää kannattavaa liiketoimintaa. Tukea saaneille hankkeille tarjotaan esimerkiksi ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten sekä ihmisoikeuksiin liittyvää konsultointia, rahoitusneuvontaa sekä neuvontaa maksupyynnön laatimisessa tai

Hankkeita keskeytetään tai lopetetaan myös siksi, että tuki kohdistuu selvityksiin, tutkimuksiin ja pilotointeihin, joiden tuloksena toisinaan huomataan, ettei kohdemaassa ole edellytyksiä toiminnan käynnistämiseen. Myös tällaiset hankkeet tuottavat kuitenkin arvokasta tietoa tuensaajalle ja toisinaan myös kehitysvaikutuksia, esimerkiksi osaamisen siirtoa.

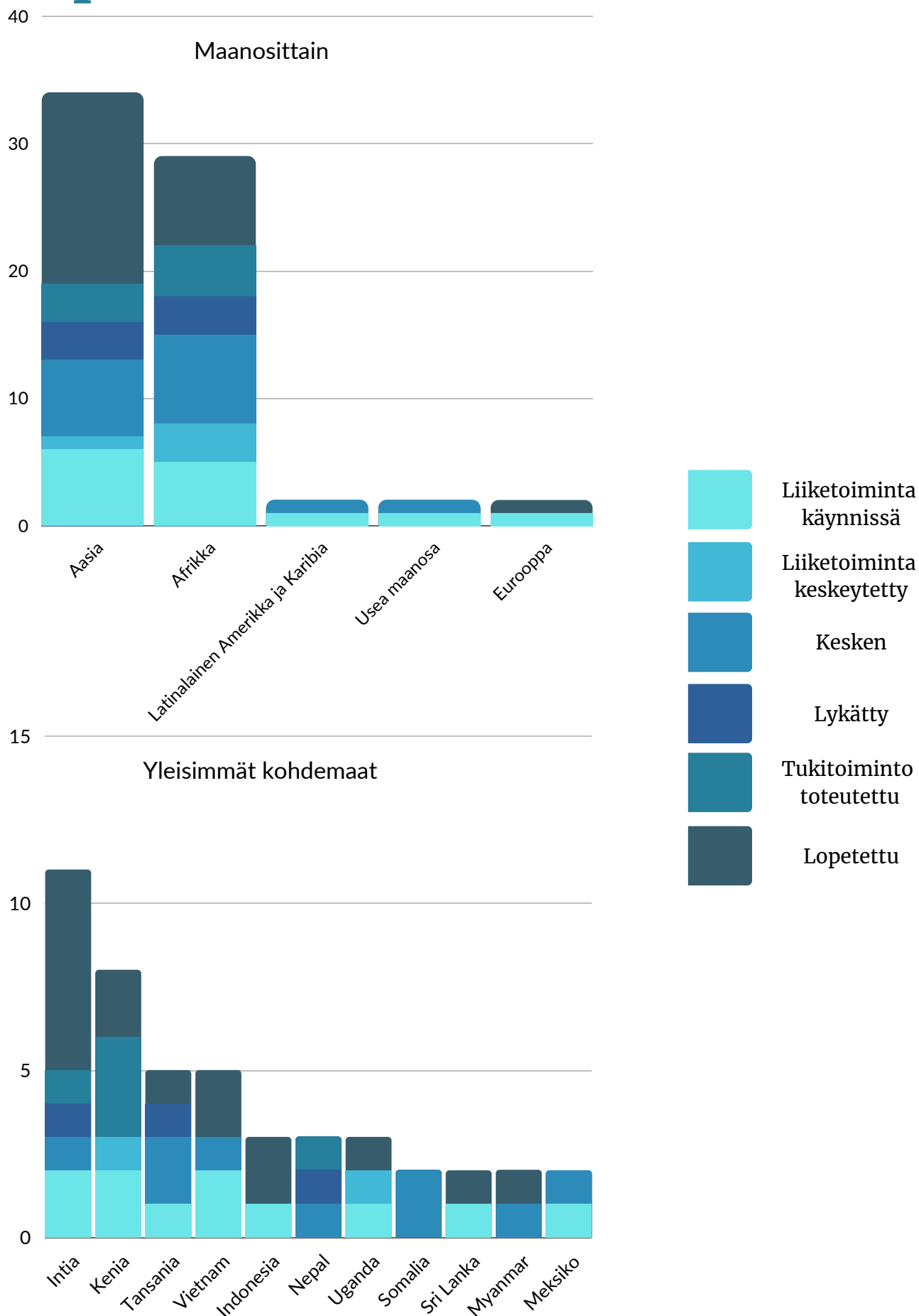
hankkeiden alkuvaiheisiin, joissa liikeidean realistisuutta ja kannattavuutta vasta arvioidaan ja selvitetään. Tuen selvitysluonteesta johtuen onkin normaalia, ettei hankkeista jokainen johda kannattavaan liiketoimintaan. Osa hankkeista keskeytetään tai päätetään tuen avulla tehtyjen selvitysten avulla, esimerkiksi havaittaessa, ettei liikeidealta ole kohdemaassa riittäviä taloudellisia tai muita edellytyksiä.

Finnpartnership pyrkii edistämään hankkeiden toteutumista tukihakemuksia

hankkeelle myönnetyn tuen uudelleen kohdistamisessa.

Huolimatta hankkeiden seulonta- ja tukiprosesseista on kuitenkin luonnollista, että osa hankkeista ei etene selvitysvaihetta pidemmälle. Tuki voidaan silti maksaa, mikäli hanketta on edistetty sovitulla tavalla. Tuensaajalle itselleen tieto siitä, ettei hankeideaa kannata edistää, voi mahdollistaa keskittymisen toisille markkinoille, ja olla siten yhtä hyödyllistä kuin positiivisempiakin lopputuloksia tuottavat selvitykset.

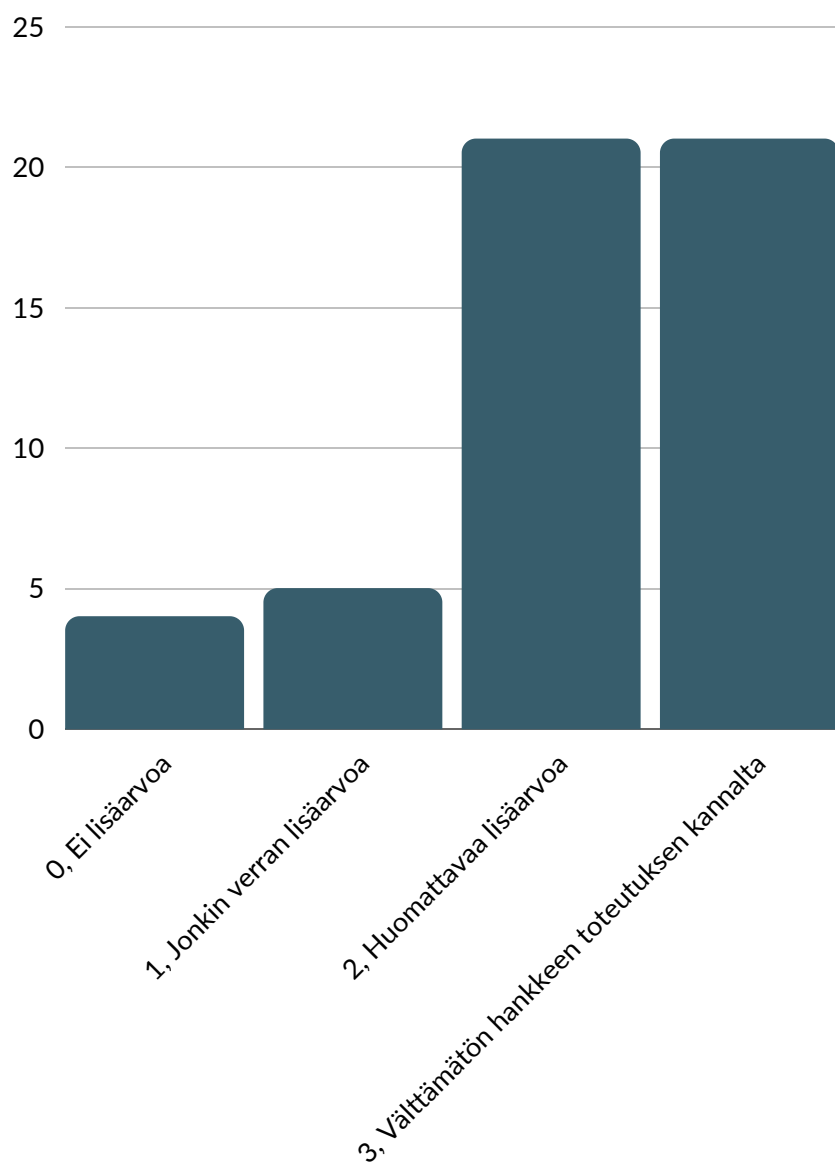
Hankkeiden status alueittain raportointihetkellä (2021)

Liikekumppanuustuen ja Finnpartnership-ohjelman merkitys hankkeille

Finnpartnershipin palveluiden merkitys on hankkeiden toteutuksen kannalta usein olennaista. Tuensaajista keskimäärin yli 90 % on pk-yrityksiä, ja yli puolet mikroyrityksiä, eikä tuensaajilla kaikissa tapauksissa ole aiempaa kokemusta kehitysmaissa toimimisesta. Liiketoiminnan käynnistäminen kehitysmaissa sisältääkin usein riskejä, joiden jakamisessa Finnpartnershipin tuki voi olla välttämätöntä. Liikekumppanuustuen ohella useat tuensaajat hyödyntävät Finnpartnershipin maksuttomia koulutus-, neuvonta-, konsultointi- ja Matchmaking-palveluita hankkeensa vastuullisen ja onnistuneen toteuttamisen helpottamiseksi.

Finnpartnershipin palveluiden tuottama lisäarvo hankkeille

Lähde: Finnpartnershipin tekemä luokittelu tuensaajien avoimista vastauksista kysymykseen "Mikä on ollut Finnpartnershipin palveluiden tuottama lisäarvo hankkeellenne?"

Tuki tuottaa tuloksia

Osana seurantakyselyä tuensaajille esitettiin valinnainen kysymys "Mikä on ollut Finnpartnershipin tuottama lisäarvo hankkeellenne?". Kysymykseen vastasi 51 tuensaajaa, joiden vastaukset Finnpartnership luokitteli asteikolla 0-3. Tyhjiä vastauksia ei pisteytetty.

Vastaajista 41 % näki tuen olleen hankkeen toteutuksen kannalta välttämätön, eli hanketta ei oltaisi toteutettu ollenkaan tai samassa mittakaavassa ilman tukea. Niin ikään 41 % vastaajista määritteli saaneensa lisäarvon olleen huomattava. Keskimääräinen piste-arvosana kaikista vastauksista oli 2,15.

Vaikka hankkeiden onnistuneisuus, tulokset ja vaikutukset ovat viime kädessä aina itse tuensaajien ansiota, on vastausten perusteella selvää, että ilman liikekumppanuustukea ja muita Finnpartnershipin palveluita pääosa hankkeissa toteutuneista kehitysvaikutuksista olisi jäänyt syntymättä.

Perustetut yritykset ja solmitut yhteistyösopimukset

Pandemiasta huolimatta hankkeiden joukossa on lukuisia onnistumisia.

Yksi tärkeä aikaansaannos ovat hankkeiden tuloksena syntyneet uudet yritykset ja yhteistyösopimukset. Niiden puitteissa tehdyn toiminnan myötä tulokset ja kehitysvaikutukset tulevat myös kasvamaan jatkossa.

Liikekumppanuustukihankkeiden tavoitteena tulee olla pitkäaikainen etabloituminen kohdemaahan. Pitkäaikaiseen etabloitumiseen ohjaamalla pyritään tuottamaan kestäviä, pitkäkestoisia kehitysvaikutuksia. Käytännössä hyväksyttäväksi etabloitumistavoitteiksi katsotaan tytär- tai yhteisyrityksen perustaminen kohdemaahan, huolto-, alihankinta-, lisensointi-, franchising- tai muun vastaavan sopimuksen solmiminen kohdemaapartnerin kanssa, kehitysmaatuonnin aloittaminen, sekä liikekumppanuustukihanketta edistävän ammattikoulutustoiminnan käynnistäminen tai kehittäminen. Vuodesta 2016 alkaen tukea voidaan myöntää myös hankkeisiin, joissa tavoitteena on teknologian pilotointi yhdessä kansainvälisen järjestön

esim. YK tai EU) kanssa sekä tukitoimintohankkeisiin, joissa yhdistys tai oppilaitos toteuttaa yrityskumppanin liikekumppanuustukihankkeita tukevia ja paikallisyhteisöjä kapasitoivia toimenpiteitä.

Vuoden 2017 hankkeista 41 hanketta (60 %) johti tuen ehtojen mukaiseen sopimukseen tai uuden yrityksen perustamiseen hankkeen kohdemaassa. Lisäksi yhdessä yhteistyösopimukseen johtaneessa hankkeessa valmisteltiin ja saatiin hankittua ulkoministeriön investointituki kohdemaassa toimivalle julkiselle kumppanille. Kukin hanke on raportoitu korkeintaan yhteen yllä olevista kategorioista kuuluvana, vaikka hankkeen myötä olisikin esim. sekä perustettu yritys että solmittu muita yhteistyösopimuksia.

Pandemiasta huolimatta hankkeiden joukossa on myös lukuisia onnistumisia, ja niiden avulla on saatu aikaan tärkeitä tuloksia ja vaikutuksia. Jotain hankkeiden onnistumisesta kertoo sekin, että syksyyn 2021 mennessä kymmenestä hankkeesta on kirjoitettu menestystarina Finnpartnershipin sivuille.

Hankkeiden tavoitteet (2017)

Hankkeiden tulokset (2021)

Tytär- tai yhteisyrityksen perustaminen (36 hanketta)

17

Kohdemaayritystä perustettu

15

Yhteistyösopimusta solmittu

Pitkäaikaisen yhteistyösopimuksen somiminen (21 hanketta)

7

Tukitoiminto-hanketta toteutettu

2

Maahantuonti-sopimusta solmittu

Maahantuonnin aloittaminen (4 hanketta)

Tukitoimintohanke (7 hanketta)

1

Investointitukihanke (PIF) käynnistetty

Pandemian vaikutukset hankkeiden jatkuvuuteen ovat olleet huomattavia. 41 etabloitumiseen johtaneesta hankkeesta 12 (30 %) oli jouduttu lopettamaan etabloitumistavoitteen saavuttamisen jälkeen. Hankkeiden keskeyttäminen johtui lähes poikkeuksetta pandemiasta, mutta muutama hanke päätettiin myös esimerkiksi yrityksen omien prioriteettien, omistusrakenteen tai kohdemaan olojen muuttuessa, tai johtuen haasteista kohdemaakumppaniin tai paikallisen rahoitukseen liittyen. Osa toistaiseksi keskeytetyistä, kesken olevista ja lykätystä 25 hankkeesta tulee myös tulevaisuudessa toteutumaan, kasvattaen onnistuneiden ja tuloksekkaiden hankkeiden määrää.

Perustetut yritykset

Hankkeiden tuloksena perustettiin yhteensä 17 uutta yhtiötä (tytär- tai yhteisyritys) hankkeiden kohteena oleviin kohdemaihin. Perustetut yritykset toimivat kymmenellä eri toimialalla ja valmistavat esimerkiksi aurinkovoimalla toimivaa vedenpuhdistusteknologiaa, kylmäkuljetusratkaisuja, ja asuinkiinteistöjen palveluohjelmistoja, sekä harjoittavat esim. rakennusalan liiketoimintaa, sähkökaapeleiden valmistusta ja kiipeilykeskustoimintaa.

Pandemian vaikutukset perustettujen yritysten toimintaan olivat erityisen voimakkaat, ja perustetuista 17 yrityksestä peräti kahdeksan toiminta on jouduttu päättämään tai jäädyttämään toistaiseksi. On mahdollista, että pandemian vaikutukset kohdistuvatkin poikkeuksellisen paljon juuri paikallisyhtiömalliin, joka edellyttää tiivistä kohdemaaläsnäoloa tai siellä vierailua, ja jossa toiminta usein aloitetaan pienemmistä lähtökohdista kuin esimerkiksi solmittaessa yhteistyösopimuksia jo toiminnassa olevien, vakiintuneiden paikallisten yritysten kanssa. Toiminnassa olevat yhtiöt sijaitsevat Nepalissa, Keniassa, Intiassa, Vietnamin, Ugandassa ja Meksikossa.

Puhdasta vettä aurinkoenergialla

Auringosta saatavaa energiaa voidaan käyttää myös puhtaan juomaveden tuotantoon alueilla, joilla sitä olisi muuten vaikea tai kallis toteuttaa. Suomalainen Solar Water Solutions Oy on kehittänyt merikonttiin mahtuvan vedenpuhdistusjärjestelmän, jonka voimanlähteenä ovat aurinkopaneelit. Hankkeen avulla on myös perustettu paikallisyhtiö Itä-Afrikaan.

Kuva: Solar Water Solutions Oy.

Tukitoimintohankkeet

Liikekumppanuustukea myönnetään myös kansalaisjärjestöjen tai oppilaitosten toteuttamiin tukitoimintohankkeisiin, joissa kapasitoidaan kohdemaan paikallisia yhteisöjä sekä samalla tuetaan hankkeessa kumppanina toimivan suomalaisyrityksen liikekumppanuustukihanketta. Tukitoimintohankkeiden tarkoituksena on edesauttaa hankkeiden onnistumista kestäväällä ja vastuullisella tavalla. Vuoden 2017 hankkeista tukitoimintohankkeita oli seitsemän, ja niissä mm. selvitettiin eläinperäisten jätteiden hyödyntämismahdollisuuksia, kehitettiin katastrofialueella asuvien nuorten ja erityisesti vammaisten lasten mahdollisuuksia kouluttautua ja työllistyä, sekä kehitettiin paikallisten pienyrittäjien, terveydenhuollon henkilöstön sekä slummeissa asuvien nuorten ammatillista osaamista. Kaikki seitsemän tukitoimintohanketta toteutettiin onnistuneesti, ja ne kohdistuivat Keniaan, Namibiaan, Intiaan, Nepaliin ja Thaimaahan.

Konttikouluja katastrofialueille

Kehitystavoitteita edistävässä yhteistyöhankkeessa voi olla mukana myös useampia yrityksiä ja järjestöjä, joista kukin tuo mukanaan omaan osaamisensa. Esimerkki tällaisesta kumppanuudesta on katastrofien jälkeisiin tilanteisiin suunniteltu konttikoulu, joiden valmistusta, toimintaa ja esteettömyyttä pilotoitiin Nepalissa kahden järjestön ja kahden yrityksen voimin .

Kuva: Konttikouluhanke

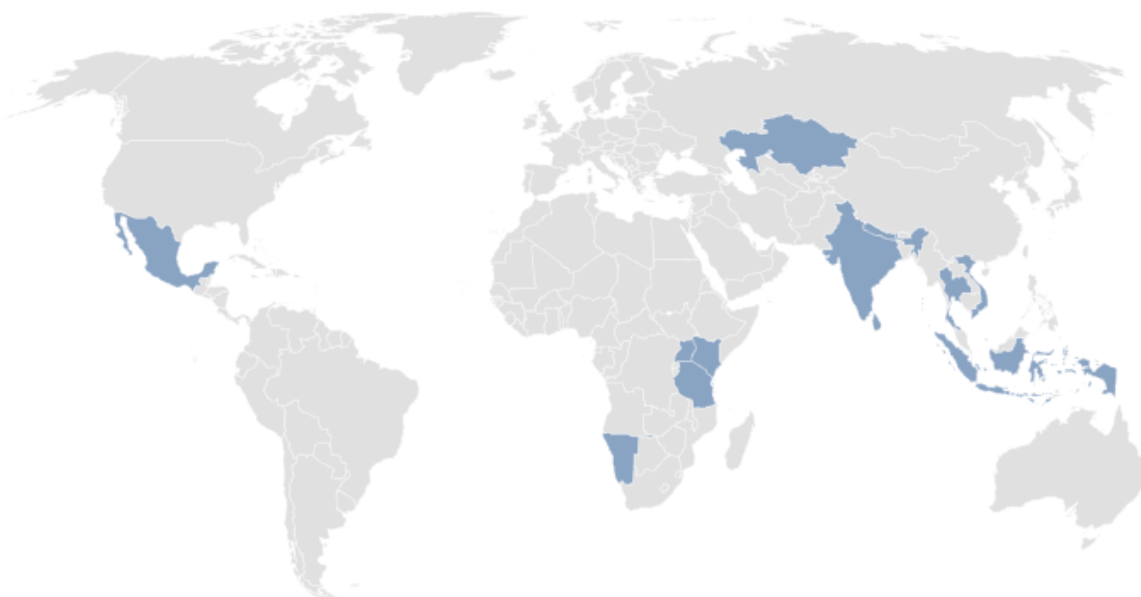

Solmitut yhteistyösopimukset

Hankkeiden tuloksena solmittiin yhteensä 17 alihankinta-, huolto-, lisensointi-maahantuonti- tai muuta pitkäaikaista sopimusta kohdemaakumppaneiden kanssa. Sopimuksia solmineet suomalaisyritykset toimivat 12 eri toimialalla, ja sopimuksia solmittiin mm. ohjelmistopalvelujen alihankinnasta, koulutusohjelmistojen lisensoinnista sekä sähkönjakelun tietojärjestelmien asennuksesta ja huollosta.

Yhteistyösopimuksia solmineista hankkeista neljä on keskeytetty tai lopetettu sopimuksien solmimisen jälkeen, ja 13 on joko liiketoimintavaiheessa tai hanketta ja solmittua yhteistyötä ollaan yhä edistämässä. Kesken olevien hankkeiden osuus on huomattavan suuri yhteistyösopimuksia solmineiden hankkeiden joukossa, mikä on lähes jokaisen hankkeen kohdalla seurausta pandemiasta. Solmittujen yhteistyösopimusten mukaisen liiketoiminnan täysimittainen käynnistäminen on osoittautunut haastavaksi pandemian aiheuttamista vaikeuksista johtuen, mutta pääosan hankkeista uskotaan etenevän lähitulevaisuudessa. Hankkeista viisi on päässyt jo liiketoimintavaiheeseen. Edelleen aktiivisten yhteistyösopimuksia on solmittu intialaisten, somalialaisten, vietnamilaisten, beniniläisten, kazakstanilaisten, nepalilaisten, kenialaisten, tansanialaisten, indonesialaisten, myanmarilaisten ja meksikolaisten yhtiöiden kanssa.

Maat, joissa liiketoiminta on käynnissä tai joissa tukitoiminto on onnistuneesti toteutettu (yht. 20 hanketta)

Investoinnit kohdemailhin

Liikekumppanuustuen avulla katalysoidaan yksityisen ja kolmannen sektorin resursseja kehitystavoitteiden aikaansaamiseen. Taloudellisesta näkökulmasta tämä tarkoittaa usein sitä, että liikekumppanuustuki toimii ns. siemenrahana katalysoiden tuensaajia investoimaan kohdemailhin sen jälkeen, kun nämä ovat toteuttaneet liikekumppanuustuen avulla hankkeen esi- ja selvitysvaiheita.

Vuoden 2017 hankkeista 22 raportoi tehneensä investointeja hankkeen kohdemaahan. Investointien kokonaissumma oli noin 4,8 miljoonaa euroa, yli kaksi kertaa hankkeille maksettujen liikekumppanuustukien verran. Pääosa investoinneista tehtiin koneisiin ja laitteisiin, sekä kohdemaasta ostettuihin asiantuntijapalveluihin. Noin neljännes investoinneista tehtiin pienempiin eriin, kuten maa-alueisiin, käyttöpääomaan sekä erilaisten palveluiden ja tavaroiden ostoihin.

Investointien tekeminen mahdollistaa usein suorien ja merkittävien kehitysvaikutusten aikaansaamisen. Tämän lisäksi investoinnit tuottavat kohdemaahan tuloja verojen ja erilaisten maksujen muodossa. Vuoden 2017

hankkeet ovat arvioineet maksaneensa kohdemaahan veroja ja muita maksuja noin 875 000 euroa. Tähän summaan eivät pääsääntöisesti sisälly kohdemaan kumppanien tai palveluntarjoajien maksamat verot ja muut maksut, kuten arvonlisäverot. Todellinen kohdemaahan siirtynyt verojen ja muiden maksujen määrä olisikin suurempi, mikäli kaikki hankkeissa tehdyt epäsuorat vero- ja muut maksut olisi mahdollista määrittää.

Koska valtaosa hankkeista toteuttaa liikekumppanuustukihankkeiden avulla selvityksiä ja valmistelevia toimenpiteitä, kuten kohdemaamatkoja, eivät hyvinkään sujuneet hankkeet ole välttämättä vielä raportointihetkeen mennessä päässeet tekemään mittavia investointeja tai maksamaan veroja tai

muita kohdemaamaksuja. Pandemian vaikutus hankkeiden viivästymiseen, keskeytymiseen tai päättymiseen onkin selkeästi nähtävissä myös tehtyjen investointien sekä verojen ja muiden maksujen määrää tarkastellessa. Saatujen vastausten perusteella yksi pandemian vaikutuksista oli nimenomaan investointien tekemisen vaikeus: pandemia saattoi hidastaa tai keskeyttää lupaavasti alkaneen liiketoiminta-aloitteen juuri sillä hetkellä, kun operatiivinen toiminta oli käynnistymässä ja investointien tekeminen alkamassa.

skaalasta johtuen.

Kokonaisinvestointien laskun ohella myös investointeja tehneiden yritysten keskimääräisen investoinnin koko laski noin puoleen kahden edellisen vuoden tasosta (vuoden 2017 investointeja tehnyt hanke investoi keskimäärin 218 000 €, vrt. 437 000 € vuonna 2015 ja n. 500 000 € vuonna 2016). Investointien määrän laskusta huolimatta verojen ja muiden maksujen määrä kasvoi edellisvuodesta, heijastellen hankkeiden luonteiden erilaisuutta (hankkeiden toimialat ja kohdemaat vaikuttavat

Pandemian vaikutus näkyy hankkeiden seurauksena tehtyjen investointien keskimääräistä matalampana määränä. Useat hankkeet eivät ole vielä päässeet vaiheeseen, jossa merkittäviä kohdemaainvestointeja olisi ehditty tehdä. Näiden hankkeiden kohdalla on tosin todennäköistä, että investointeja tehdään pandemian helpotuttua.

Paitsi että pandemia hankaloitti hankkeeseen liittyvää tavaroiden ja palveluiden liikumista, se myös vaikeutti pääoman hankkimista sekä saattoi alentaa yritysten riskinsietokykyä, johtaen suunniteltujen investointien (ja niitä seuraavien verojen ja muiden maksujen) siirtämiseen tai jopa perumiseen. Tehtyjen investointien määrä on selkeästi vuosittaista keskiarvoa matalampi, tosin investointien vuosivaihtelu on aina huomattavan suurta hankkeiden laajasta

merkittävästi investointien määrään).

Muiden vaikutusten tavoin myös investointien sekä verojen ja muiden maksujen voidaan olettaa merkittävästi kasvavan raportointihetken jälkeen, kun pandemia on helpottunut, ja liiketoiminta on päässyt vauhtiin myös niissä projekteissa, joiden toteutus on viivästynyt tai keskeytynyt. Vaikka investoinneilla ja verojen ja muiden maksujen siirrolla kohdemaahan on itsessään merkittäviä vaikutuksia,

liikeyrityskumppanuustukihankkeiden kohdalla on havaittu, etteivät investoinnit ja verot välttämättä korreloi suoraan hankkeiden myötä aikaansaatuja kehitysvaikutusten kanssa. Usein hankkeet voivat nimittäin aikaansaada huomattavia kehitysvaikutuksia myös ilman mittavia investointeja tai suoraa veromaksua, esimerkiksi jos kyseessä on lisensointihanke jossa veromaksuista vastaa paikallinen kumppani.

normaalia vähemmän. Tähän kuitenkin vaikuttaa myös se, että hankkeista seitsemän oli tukitoimintahankkeita, joiden avulla ei ole tarkoitukseen valmistella tuensaajan omaa, voittoa tuottavaa liiketoimintaa.

Hankkeiden selvitysluonteesta ja niiden haastavista kohdemaaympäristöistä johtuen vain osa onnistuneista hankkeista ehtii muodostua taloudellisesti tuottavaksi raportoitavan

Liikeyrityskumppanuustukea saavien hankkeiden tulee pyrkiä taloudelliseen tuottavuuteen (pois lukien tukitoimintahankkeet). Pandemian vaikutuksista johtuen hankkeista ainoastaan 10 kpl on arvioinut hankkeiden olleen tähän mennessä taloudellisesti tuottavia. Epävarmat näkymät vaikuttavat myös siihen, että muista hankkeista vain 20 arvioi hankkeen muodostuvan voitolliseksi lähitulevaisuudessa. Hieman yli puolet hankkeista ei siis vaikuta muodostuvan taloudellisesti kannattavaksi, mikä on

jakson sisällä. Kuten muutoinkin yritystoiminnassa, toiminnan ensimmäiset vuodet eivät usein ole vielä voitollisia, vaikka hanke etenisiikin mallikkaasti. Yritysten mukaan saaminen Agenda 2030-tavoitteiden saavuttamiseen on kuitenkin tärkeää ja taloudellisen riskin jakaminen alkuvaiheessa tukee tätä päämäärää hyvin. Useat tappiollisiksi jäävistäkin hankkeista tuottavat arvokasta tietoa ja kokemusta kohdemarkkinoista ja toimintaympäristöstä, jolloin yritys on valmiimpi yrittämään uudelleen.

Työllistämisvaikutukset

130

Uutta työpaikkaa

260

Suoraan työllistettyä
henkilöä vuonna 2021

270

Epäsuorasti työllistettyä
henkilöä

750

Arvio työllistettävistä
henkilöistä vuonna 2023

Rakennusalan osaamista Ugandaan

Ugandassa on pula kestävästi rakennetuista asunnoista ja rakennusalan osaamisesta. Tämän on huomannut myös rakennusalan yritys Janne Nielsen Oy, joka perusti liikekumppanuustuen avulla yhteisyrityksen pääkaupunki Kampalaan. Paikalliskumppanit vastaavat hankkeiden käytännön toteutuksesta.

"Olemme luoneet tehokkaan johtamismallin, ja koulutamme hankkeissa työskentelevät työntekijät", Nielsen kertoo.

Kuva: Kuvituskuva

Työllistämisvaikutukset ovat yksi yleisimmistä liikekumppanuustukihankkeissa syntyvistä kehitysvaikutuksista. Koska tuen avulla käynnistetään uutta liiketoimintaa (tai tehostetaan jo olemassa olevaa toimintaa), johtavat hankkeet onnistuessaan lähes aina työllistämisvaikutuksiin, joko kokonaan uusien työpaikkojen luomisen tai jo olemassa olleiden työpaikkojen ylläpitämisen myötä. Osa raportoiduista työllistämisvaikutuksista voi jäädä lyhytaikaisiksi tai olla luonteeltaan osa-aikaisia. Vastaajia kuitenkin pyydetään arvioimaan myös tulevia, raportoinnin jälkeisiä työllistämisvaikutuksia.

työllistettyjen henkilöiden että uusien työpaikkojen määrä on huomattavasti tavanomaista matalampi. Hankkeet ovat pandemian johdosta huomattavilta osin viivästyneet, lykkääntyneet tai jouduttu päättämään ennen kuin työllistämisvaikutuksia on syntynyt. Vaikutus on huomattava, sillä etenkin kokoluokaltaan suurten hankkeiden, joissa työllistämisvaikutuksia on huomattavasti, käyntiin saaminen on pandemian aikana ollut tavanomaista hitaampaa.

Osaltaan työllistämisvaikutusten verrattaiseen vähäisyyteen vaikuttaa myös se, että hankkeista vain kaksi oli maahantuontihankkeita.

Merkittävä osa työllistämisvaikutuksista on kohdistunut Afrikkaan, ja valtaosa suoraan työllistetyistä henkilöistä on ollut naisia. Hankkeiden työllistämisvaikutukset ovatkin edistäneet sukupuolten tasa-arvoa ja Afrikka-kumppanuuksia, jotka ovat sekä Suomen kehityspolitiikan että Finnpartnershipin painopisteitä.

Tuensaajilta edellytetään vastuullista työllistämistä, jossa onnistumista Finnpartnership auttaa eri keinoin (tarkemmin ks. sosiaaliset vaikutukset).

Hankkeiden aikaansaamista työllistämisvaikutuksista raportoi 19 hanketta. Hankkeet ovat työllistäneet suoraan yhteensä 260 henkilöä (lukuun sisältyvät myös suoran sopimussuhteen, kuten alihankintasopimuksen kautta työllistetyt henkilöt). Suorista työpaikoista 130 on kokonaan uusia työpaikkoja.

Pandemian vaikutukset heijastuvat myös työllistymisvaikutuksiin. Sekä suoraan

Maahantuontihankkeet synnyttävät usein työllistämisvaikutuksia jo suhteellisen varhaisessa vaiheessa, ja niiden osuus liikekumppanuustuen seurantavaiheen työllistämisvaikutuksista on tyypillisesti merkittävä.

Eniten työllistäneet hankkeet sijoittuvat Afrikkaan ja työllistävät pääasiassa naisia. Suoraan työllistetyistä henkilöistä 65 % on työllistetty Afrikassa, ja 62 % kaikista suoraan työllistetyistä henkilöistä on naisia. Siten hankkeet edistävät erinomaisesti sukupuolten tasa-arvoa sekä yhteistyötä Afrikan kanssa, jotka ovat sekä Suomen kehityspolitiikan että Finnpartnership-ohjelman keskeisiä

tavoitteita. Suoraan työllistetyistä henkilöistä 75 % on työllistetty kokoaikaisesti.

Epäsuoriksi työpaikoiksi taas lasketaan ulkoisten yritysten työpaikat tai esimerkiksi partnerin hyödyntämät alihankkijat. Raportointivuoden hankkeista 17 työllisti epäsuorasti yhteensä 270 henkilöä. 70 % epäsuorasti työllistetyistä henkilöistä työllistettiin Aasiassa. Tuensaajilla ei aina ole tarkkaa tietoa epäsuorista työllisyysvaikutuksista, minkä vuoksi kyseisiä lukuja on syytä pitää suuntaa antavina. Suoraan työllistettyjen henkilöiden tapaan myös epäsuorasti työllistettyjen ihmisten määrä osoittaa suurta variaatiota raportoinnin kohteena olevien hankkeiden onnistuneisuuden, luonteen ja skaalan mukaan, ja jo yksi tai kaksi suuren mittakaavan onnistunutta projektia voi vaikuttaa vuosittaisiin työllistämisaikutuksiin tilastollisesti merkittävästi.

Tuensaajien raportoinnin mukaan hankkeiden myötä on vähentynyt yhteensä 3-5 työpaikkaa hankkeiden kohdemaissa. Lukuun tulee suhtautua pienellä varauksella, sillä esimerkiksi hankkeiden epäsuoria vaikutuksia samalla sektorilla toimiviin ulkopuolisiin yrityksiin voi olla haasteellista arvioida.

Merkittävä osa hankkeista oli raportointihetkellä kesken tai lykätty, ja jo liiketoimintavaiheeseen päässeistäkin hankkeista suuri osa oli vielä liiketoimintansa alkuvaiheissa. Onkin oletettavaa, että työllistymisvaikutukset tulevat huomattavasti kasvamaan lähivuosina. Hankkeiden arvioidaan työllistävän kahden vuoden päästä noin 750 ihmistä. Lukuun sisältyy myös sellaisia tuensaajia, jotka eivät vielä tällä hetkellä suoraan työllistä ihmisiä.

8 IHMISARVOISTA
TYÖTÄ JA
TALOUSKASVUA

5 SUKUPUOLTEN
TASA-ARVO

Vaikutukset naisten työllistymiseen ja tasa-arvoon

27

Sukupuolten tasa-arvoon
positiivisesti
vaikuttanutta hanketta

29

Naisten työllistymiseen
positiivisesti
vaikuttanutta hanketta

160

Työllistettyä naista

62 %

Naisia kaikista
työllistetyistä henkilöistä

Aurinkoenergiaa Itä- Afrikan yrittäjille

Solar Fire Concentration Oy:n innovaation avulla pienyrittäjät Itä-Afrikassa, joista merkittävä osa on naisia, voivat hyödyntää auringon lämpöenergiaa liiketoiminnassaan - esimerkiksi leipien paistoon, maapähkinöiden paahtamiseen ja ruoan paistamiseen tai kuivaamiseen. Uudella tekniikalla tuotettu puhdas energia parantaa myös työturvallisuutta, kun työntekijät eivät altistu ilman epäpuhtauksille. Solar Fire Concentration ja Finnpartnership saivat maininnan tasa-arvoa edistävänä yritystoimintana OECD:n raportissa vuonna 2019.

Kuva: Solar Fire Concentration

Sukupuolten välinen tasa-arvo on yksi Suomen kehityspolitiikan läpileikkaavista tavoitteista. Lisäksi se on Finnpartnershipin keskeinen painopiste.

Liikekumppanuustukihankkeiden tasa-arvovaikutuksia mitataan sekä suljettujen (esim. työllistettyjen naisten määrä) että avointen (esim. hakijoiden vapaavalintaiset kuvaukset hankkeen vaikutuksista sukupuolten väliseen tasa-arvoon) kysymysten avulla.

Kaikkiaan 27 hanketta ilmoitti vaikuttaneensa positiivisesti sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Vaikutukset olivat hyvin monipuolisia. Hankkeissa mm. kehitettiin tyttöjen ja naisten mahdollisuuksia osallistua perus- ja ammatilliseen opetukseen, järjestettiin terveystutkintoja ja kehitettiin naisten tasa-arvoisia mahdollisuuksia terveydenhuollon piiriin pääsemiseksi, poistettiin kuukautisiin liittyviä tabuja ja kaupallistettiin kuukuppeja, edistettiin naisyrittäjyyttä sekä tuettiin paikallisia tasa-arvojärjestöjä.

Yleisin tapa vaikuttaa tasa-arvoon oli huomioda se rekrytoinneissa, työhön perehdytyksessä, palkkauksessa ja työntekijöiden oikeuksissa, oli kyse sitten yrityksen omasta työllistämisestä, tai partnerin työoloihin vaikuttamisesta. 29 hanketta ilmoitti sisältäneensä piirteitä, jotka vaikuttivat positiivisesti naisten työllistymiseen. Vaikutuksiin lukeutuivat mm. sukupuolesta riippumaton palkkaus, tasavertaisten ura- ja työssäoppimismahdollisuuksien edistäminen, tasa-arvoisen kohtelun

varmistaminen työpaikalla, naisten terveyden parantaminen yritystoiminnan kautta, kuukautisiin liittyvien stigmojen poistaminen sekä naisten kouluttaminen. Osassa hankkeita tasa-arvoisten työolojen varmistamisessa hyödynnettiin myös tukitoimintokumppanina toiminutta kansalaisjärjestöä.

Naisia työllisti 14 hanketta, eli 84 % kaikista työllistäneistä yrityksistä. Hankkeissa työllistyi yhteensä 160 naista, joka on 62 % kaikista suoraan työllistetyistä henkilöistä. Luku on merkittävästi vuosien 2006–2016 keskiarvoa (37 %) korkeampi. Vertailua tosin vaikeuttaa se, että työllistymisvaikutuksia oli kokonaisuutena vähemmän pandemiasta johtuen. Absoluuttisena määränä tarkastellen naisia työllistettiin vuoden 2017 hankkeissa aiempaa vähemmän. Lisäksi lähes puolet naisia työllistäneistä hankkeista on jouduttu lopettamaan, joten vain osa työllistämisaikutuksista jäi pitkäaikaisiksi.

Kaikkiaan naisia työllistettiin seitsemän eri toimialan hankkeissa, eniten koulutusalla. Maantieteellisesti katsoen naisia työllistettiin eniten Aasiassa (61 % työllistetyistä naisista) sekä Afrikassa (30 % työllistetyistä naisista).

Koulutus ja osaamisen lisääminen

38

Osaamisen ja pätevyyden lisääntymiseen vaikuttanutta hanketta

32

Kohdemaahenkilöstöä kouluttanutta hanketta

74 %

Koulutusta toteuttaneissa hankkeissa koulutetun henkilöstön osuus

Äitiyspakkauksia pakolaisleireille

Monen muun kansalaisjärjestön tavoin myös World Vision etsii aktiivisesti uudenlaisia yhteistyömahdollisuuksia yritysten kanssa. Finnpartnershipilta tukea on saatu mm. yhteishankkeeseen Logonet Oy:n kanssa, jossa kehitettiin äitiyspakkauksia pakolaisleireille Pohjois-Keniaan. Molemmat osapuolet ovat oppineen hankkeen aikana paljon kumppanin erilaisesta näkökulmasta, ja hanke on synnyttänyt liikevaihtoa ja kehitysvaikutuksia, muun muassa tarjoamalla koulutusta kättilöille ja sairaanhoitajille.

Kuva: World Vision Suomi

Henkilökunnan koulutus on yksi liikeyrityksen tuettavista yhdeksästä hankevaiheesta. Se on myös pilotoinnin ohella hankevaiheista suosituin, sillä keskimäärin noin viidesosa kaikille hankkeille myönnetystä liikeyrityksestä kohdistuu yrityksen oman (joko olemassa olevan tai hankkeen myötä palkattavan) kohdemaahenkilökunnan, tai vaihtoehtoisesti kohdemaassa toimivan yrityksen työntekijöiden kouluttamiseen. Koulutus on kehitysvaikutuksiltaan merkittävää toimintaa, joka kasvattaa ammatillisten taitojen ohella usein myös henkistä pääomaa ja edesauttaa yksilöiden ja yhteisöjen taloudellisten mahdollisuuksien. Uusia hankkeita toteuttaa henkilökunnan koulutusta myös liikeyrityksen ulkopuolella, etenkin toiminnan jo käynnistyttyä, tai jos koulutus on luonteeltaan jatkuvampaa.

jakelijoita. Samoin koulutusalan hankkeissa toiminnan kohteena ovat oppilaat/opiskelijat eivät lukeudu raportoitavien lukujen piiriin.

Hankkeissa voidaan katsoa siirtyneen merkittävä määrä osaamista kohdemaahan. Oma, partnerin tai alihankkijan henkilökuntaa koulutettiin 32 hankkeessa. Toteutetut koulutukset koskivat mm. työnantajan toimintaa ja toimialaa, hankkeeseen kuuluvien tuotteiden tai palveluiden käyttöä, valmistusta, kehitystä ja suunnittelua, perehdytystä alakohtaisiin teknisiin taitoihin, työturvallisuutta sekä esimerkiksi asiakaspalvelua ja yrittäjyyttä. Niistä hankkeista, joihin sisältyi koulutusta, arvioivat yritykset keskimäärin 74 prosentin hankkeeseen osallistuneesta henkilöstöstä saaneen hankkeen aikana koulutusta. Koulutuksien kesto vaihteli aina yhden päivän mittaisista

Koulutusta tukemalla voidaan usein synnyttää verrattain nopeasti realisoituvia kehitysvaikutuksia. Lisäksi koulutuksen määrän ja laadun parantaminen kuuluu Suomen kehityspolittisiin pyrkimyksiin.

Kohdemaissa työllistettävän henkilökunnan kouluttaminen voi olla tarpeen hyvin erilaisista syistä. Liikeyrityksen koulutushankkeissa toteutettava koulutus voi kohdistua esimerkiksi tuotantomenetelmiin, pakkaukseen, työtapoihin, työturvallisuuteen, tai teknologian käyttöön. Kehitysvaikutuksia mitattaessa koulutettuihin henkilöihin ei lasketa koulutettuja asiakkaita tai

useamman kuukauden mittaisiin tai jatkuviin koulutuksiin. Monet koulutusta järjestäneistä yrityksistä raportoivat koulutuksien olevan jatkuvaa läpi hankkeen. Koulutusta järjestivät useimmiten tuensaajayritys itse tai tämän hyödyntämät ulkopuoliset asiantuntijat.

Työntekijöiden koulutuksen ohella hankkeilla voi olla myös muun

tyyppisiä kohdemaan koulutus- ja osaamistasoa kehittäviä vaikutuksia. **Koulutuksen ja pätevyyden lisääntymiseen kohdemaassa vaikutti 38 hanketta.** Luku sisältää henkilökuntaa kouluttaneiden hankkeiden lisäksi hankkeita, joissa pätevyyttä kasvatettiin esimerkiksi tarjoamalla henkilöstölle uudenlaisia mahdollisuuksia tai työvälineitä.

Koulutukseen liittyvää osaamista ja pätevyyttä siirrettiin myös hankkeissa valmisteltavan liiketoiminnan kautta. Koulutusala on noussut viime vuosina liikekumppanuustukihankkeiden suosituimmaksi toimialaksi, ja hankkeista 17 olikin koulutushankkeita, joita toteuttivat joko yliopistot, ammattikorkeakoulut, muut oppilaitokset tai koulutusalan yritys. Koulutusalan hankkeista kuudessa liiketoiminta on käynnissä tai niissä on toteutettu onnistuneesti tukitoiminto.

Kesken tai lykättynä on seitsemän hanketta. Liikekumppanuustuki on siten tehokkaasti edistänyt suomalaisia koulutusvientipyrkimyksiä, ja kehittänyt paikallista kapasiteettia koulutuksen toteuttamiseen.

28 hankkeessa koulutuksen tai tietoisuuden lisäämisen kohteena oli oman henkilökunnan ohella (tai sen sijaan) hankkeeseen liittyneet paikallisyhteisöt. Tämä piti sisällään esimerkiksi keskusteluja ja työpajoja kulttuurisista erityispiirteistä, koulutusta suomalaisyrityksen teknologiasta sekä yhteistyötä ja vaikuttamista paikallisiin hallintoihin ja kansalaisjärjestöihin. Osassa hankkeista on toteutettu mittavaa paikalliseen asenneilmapiiriin tai osaamiseen liittyvän tietoisuuden kasvattamista esim. nais- ja äitiysterveysten tai nuorten koulutuksen muodossa.

Liikekumppanuustukihankkeet kehittivät kohdemaan koulutus- ja osaamistasoa kahdella keskeisellä tavalla: kouluttamalla kohdemaassa työskentelevää henkilöstöä sekä edistämällä kohdemaan koulutuksen tasoa kehittävää koulutusvientiä. Molemmat ovat hyvin yleisiä vaikutuksia, sillä henkilökunnan koulutus on yksi tuen yleisimmistä käyttökohteista, ja toisaalta koulutusalan hankkeet ovat nykyisin liikekumppanuustukihankkeiden yleisin toimiala.

Ympäristövaikutukset

14

Ympäristöystävällisten
tuotantomenetelmien tai
raaka-aineiden käyttöä
lisännyt hanketta

19

Hanketta paransi
ympäristöstandardien
noudattamista
kohdemaassa

7

Hanketta edisti
ympäristötekniikan tai sen
komponenttien tuotantoa

4

Hanketta, joihin liittyi
uusiutuvan energian
käyttöä

6

Hanketta edisti
ympäristöystävällisten off-grid
-teknologioiden
käyttöönottoa

19

Hanketta paransi
suomalaisen tuensaajan
tietoisuutta standardeista

7

EDULLISTA
JA PUHDASTA
ENERGIAA

13

ILMASTOTEKOJA

6

PUHDAS VESI
JA SANITAATIO

Myös riskit huomioon

Hankkeilta edellytetään kokonaisvaltaista ympäristövaikutusten huomioon ottamista ja mahdollisista ympäristövaikutuksista raportoimista hankkeen toteutuksen aikana. Samoin edellytetään ja veloitetaan kansainvälisten ja kansallisten ympäristöstandardien ja lainsäädännön noudattamista.

Hankkeille annetuilla kohdennetuilla ympäristöasiantuntijan vaatimuksilla ja suosituksilla sekä yhteistyökonsulttien toteuttamalla neuvonnalla pyritään ehkäisemään negatiivisten vaikutusten syntyminen ja hankkeiden vastuullinen toteuttaminen myös liikekumppanuustuen jälkeen. Merkittävä osa kohdemaissa edenneistä hankkeista kertoikin joko toteuttaneensa ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten arviointitutkimuksia ja arvioineensa hankkeen ympäristövaikutuksia. Osa hankkeista oli myös noudattanut erityistä ympäristöstrategiaa sekä saanut ympäristösertifioinnin.

Sosiaaliset, markkina- ja infrastruktuurivaikutukset

21

Hanketta maaseudulla tai pienemmissä kasvukeskuksissa

10

Kohdemaan väestön perustarpeiden saantia edistänyttä hanketta

6

Hanketta vahvasti pk-yritysten tai maanviljelijöiden yhteyksiä suuryrityksiin

Tasa-arvoisempia tuotantoketjuja teknologian avulla

Monet liikekumppanuustukihankkeet toteutetaan maaseudulla tai kasvukeskusten ulkopuolella, joissa tarve uusille työpaikoille, teknologialle ja yhteistyömahdollisuuksille voi olla kaupunkialueita merkittävämpi. Kahvialan yritys Olfactory on lanseerannut liikekumppanuustuen avulla Itä-Afrikassa ja Etelä-Amerikassa sähköisen kauppapaikan, jossa pienpaahtimot ja kehitysmaiden kahvinviljelijät voivat jatkossa käydä suoraan kauppaa toistensa kanssa ilman välikäsiä. "Kantava ajatuksemme on, että kahvinviljelijöiden tulee saada nykyistä parempi korvaus, sillä he tekevät tuotantoketjussa suurimman työn", kertoo yrittäjä Benjamin Andberg. Kuva: Kuvituskuva

Yksi liikekumppanuustuen tarkoituksista on vaikuttaa kohdemaan markkinoiden ja tuotantorakenteen vahvistumiseen sekä monipuolistumiseen ja siten vähentää kehittyvien maiden riippuvuutta yksittäisistä sektoreista. Koska tukea voidaan myöntää kaikille kieltolistan ulkopuolisille toimialoille, hankkeet voivat tehokkaasti ja monipuolisesti täydentää eri sektorien tarpeita kohdemaissaan. Toisaalta tuensaajat valitsevat kumppaneikseen yleensä kohdemaiden pk-yrityksiä, joka sekin tukee tuotannon monipuolistumista.

12 hankkeessa kohdemaahan luotiin täysin uuden tuotteen tuotantoa tai edistettiin uuden teollisuudenalan syntymistä. Tuotettavat uudet tuotteet ja teollisuudenalat vaihtelivat aina puukehyksisistä aurinkolaseista led-työpistevaloihin ja vanhustenhoidon videopalvelujärjestelmiin. Uusi tuote tai teollisuudenala ei välttämättä edellyttänyt edistynyttä teknologiaa, vaan kyseessä saattoivat olla esimerkiksi

erikoistuneet taikka edulliset, suhteellisen yksinkertaiset (ns. frugaalit) ratkaisut.

10 hanketta paransi kohdemaan kansalaisten perustarpeiden kannalta olennaisten hyödykkeiden tai palveluiden saantia esimerkiksi tietoliikenneinfrastruktuuria kehittämällä, parantamalla puhtaan veden saatavuutta, tuottamalla kohtuuhintaisia asumisratkaisuja sekä kehittämällä koulutuksen ja opetuksen tasoa.

21 hanketta sijoittui maaseudulle tai pienempiin kasvukeskuksiin, joissa yksilötasoiset kehitysvaikutukset ovat usein maan talous- tai teollisuuskeskuksia merkittävämmät. Kuusi hanketta kertoi lisäksi vahvistaneensa yhteyksiä paikallisten pk-yrityksien tai maanviljelijöiden ja suuryritysten välillä, ja seitsemän hanketta vahvisti kohdemaan vientikaupan edellytyksiä.

12

Hanketta loi uuden tuotteen tuotantoa tai edisti uuden teollisuudenalan syntyä

16

Hanketta paransi olemassa olevan tuotannon laatua tai nosti sen jalostusastetta

Paperikorujen valmistuksesta tuloja ugandalaisille naisille

Ugandan pohjoisosissa asuvan acholi-kansan naiset tekevät paperista taidokkaita kaula-, ranne- ja korvakoruja.

Suomalaisyrittäjä Agulu on hyödyntänyt liikekumppanuustukea aloittaakseen korujen maahantuonnin Suomeen myytäväksi. Korut ostetaan suoraan niiden tekijöiltä, jotta myyntitulot menevät varmasti perille. Liikekumppanuustukea on hyödynnetty myös korujen tekijöiden kouluttamiseen, sillä vaikka korujen tekijät ovat taitavia, länsimaisille markkinoille tuotteiden laatua oli parannettava. Korujen muotoiluakin oli kehitettävä ”Ilman Finnpartnershipin tukea emme olisi voineet aloittaa lainkaan liiketoimintaa”, Agulun Sanni Rosenström kertoo.

Kuva: Agulu

Liikekumppanuustukihankkeilla voi olla huomattavia vaikutuksia kohdemaan sosiaalisiin oloihin, erityisesti hankkeissa tapahtuvan työllistämisen kautta. Työllistäminen sisältää myös mahdollisia riskejä, joita tuensaajien tulee huomioida, selvittää ja raportoida osana tuen käyttöä, maksua ja seuranta. Jokaisen tuensaajan edellytetään noudattavan kohdemaan työläinsäädäntöä sekä työoikeuksiin ja -ehtoihin liittyviä kansainvälisiä standardeja (kuten IFC:n Performance Standards). Tuensaajat painottivat vastauksissaan myös työntekijöiden lainmukaisen, eettisen ja tasapuolisen kohtelun merkitystä sekä työturvallisuudesta huolehtimista ja siihen liittyvän koulutuksen tarjoamista.

Liikekumppanuustukihankkeiden tavoitteina on usein käynnistää kohdemaassa kokonaan uudenlaista, tai ainakin uutta teknologiaa ja toimintatapaa hyödyntävää liiketoimintaa. Uudenlaisten tuotteiden, palveluiden, prosessien ja teknologian lanseeraaminen kohdemaassa voikin synnyttää huomattavia positiivisia vaikutuksia kohdemaan markkinoihin ja käytössä olevaan teknologiaan. Teknologian ja tietotaidon siirtyminen kehitysmaihin tukee myös muiden kehitysvaikutusten toteutumista.

Hankkeista 22 sisälsi teknologian siirtoa kohdemaahan. Kaikkiaan teknologiaa siirtyi kymmeneltä eri toimialalta 14 eri kohdemaahan. **Yleisimmin teknologiaa siirtyi koulutus- ja energia-aloilta.** Hankkeissa siirrettiin lähinnä suomalaisyrityksen teknologiaa ja siihen liittyvää tietotaitoa aina vednpuhdistusteknologiasta äitiysterveysteknologiaan. Lisäksi teknologiaa ja tietotaitoa siirrettiin myös luovuutta ja valmiuksia rakentavalla tavalla, esimerkiksi siirtämällä suunnitteluun ja valmistukseen liittyvää osaamista, menetelmiä ja prosesseja kohdemaassa toimivan henkilöstön tai partnerin hyödynnettäväksi.

22

Hanketta, joissa
kohdemaahan siirtyi
teknologiaa

14

Maata, joihin teknologiaa
siirtyi

19

Hanketta, joissa
kohdemaahan siirtyi T&K-
osaamista tai -teknologiaa

17 YHTEISTYÖ JA
KUMPPANUUS

20

Hankkeella positiivisia vaikutuksia infrastruktuuriin

5

ICT

Esim. digitaaliset seuranta- ja maksujärjestelmät

11

Lastentarhat, koulut, sairaalat ja terveyskeskukset.

Esim. koulujen ja oppimisympäristöjen kehitys, kätilöiden ja sairaanhoitajien koulutus

6

Off-grid energian saatavuus,

etenkin aurinkoenergiaa hyödyntävillä ratkaisuilla

2

Vedensaanti

Kaksi hanketta vaikuttanut yhteensä noin 8 800 ihmisen vedensaantiin

2

Tiet ja kuljetusreitit

4

Pääsy uusiutuvan energian piiriin,

sekä kaupungeissa että maaseudulla

9

KESTÄVÄÄ TEOLLISUUTTA, INNOVAATIOITA JA INFRASTRUKTUUREJA

11

KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

Linkit kehitystavoitteisiin

Ulkoministeriön alaisena kehityspoliittisena toimijana Finnpartnership pyrkii edistämään kansallisia ja kansainvälisiä kehitystavoitteita. Näistä keskeisimpiä ovat Suomen kehityspoliittiset tavoitteet, joiden toteutumista on vuodesta 2020 asti mitattu aggregaatti-indikaattoreilla, sekä YK:n kestävä kehityksen tavoitteet (Sustainable Development Goals, jäljempänä SDG).

Uudenlaisten toimijoiden ja etenkin yksityisen sektorin osallistaminen on välttämätöntä kehitystavoitteiden saavuttamiseksi. Esimerkiksi SDG:iden täyttymisen vuoteen 2030 mennessä on laskettu edellyttävän merkittävästi enemmän resursseja kuin mitä perinteisen kehitysavun kautta generoidaan. Yksi Finnpartnershipin merkittävimmistä tehtävistä onkin juuri yksityisen sektorin ja muiden ei-julkisten toimijoiden aktivointi, neuvonta, koulutus ja tukeminen kehitysmaihin kohdistuvien hankkeiden käynnistämisessä.

Finnpartnership tukee kehitystavoitteiden saavuttamista kaikkien ydinpalveluidensa kautta. Kehitysmaaliiketoiminnasta kiinnostuneille tarjotaan neuvontaa,

konsultointia ja koulutusta esimerkiksi kehitysvaikutuksien tunnistamiseen, kestävään liiketoimintaan ja SDG:ihin liittyen kuukausittaisissa hakemustyöpajoissa, voucher-konsultoinnissa sekä kahdenkeskisissä asiakastapaamisissa. Mathcmaking-palvelu tuo yhteen suomalaisia ja kehitysmaissa toimivia yrityksiä, pyrkien näin helpottamaan luotettavan kumppanin löytämistä, joka voi usein olla toiminnan aloittamisen kriittisin vaihe. Liikekumppanuustuella taas tuetaan kehitystavoitteisiin vaikuttamaan pyrkivien hankkeiden käyntiin pääsemistä. Toimintaa ohjaa win-win -ajattelu: kestävästä, kannattavasta liiketoiminnasta hyötyy niin suomalainen kuin kehitysmaassa toimiva osapuoli sidosryhmineen.

Naisten ja tyttöjen aseman ja oikeuksien vahvistaminen

Kehityspoliittinen painopiste 1

Sukupuolten tasa-arvo on kehityspolitiikan ensimmäinen painopiste-alue. Sitä mitataan ulkoministeriön vuonna 2020 julkaiseman arviointimetodologian mukaisesti kahdeksalla eri aggregaatti-indikaattorilla, joista Finnpartnershipin kannalta olennaisiksi on määritelty indikaattorit 1.2 ja 1.3.

Sukupuolten tasa-arvon edistäminen on myös Finnpartnershipin strateginen tavoite, joka näkyy läpileikaten sen toiminnassa. Finnpartnership muun muassa järjestää tilaisuuksia, jotka on suunnattu kehitysmaiden naisryhmille, ja tekee yhteistyötä tasa-arvojärjestöjen kanssa. Tuettujen hankkeiden tasa-arvovaikutuksista on kerrottu tarkemmin aiemmin raportissa.

1.2

Women's, girls' and boys' (sic) of all abilities have improved access to comprehensive sexuality education and sexual and reproductive health services

Viisi hanketta vaikuttanut tavoitteen toteutumiseen, esimerkiksi tarjoamalla naistyöntekijöilleen ultraäänitutkimuksia raskauden seurantaan, kouluttaen kätilöitä ja sairaanhoitajia, tarjoamalla äitiyspakkauksia pakolaisleireille sekä poistamalla kuukautisiin liittyviä stigmoja osana kuukautiskuppien kaupallistamista.

1.3

Men and boys play an increasing role in realizing SRHR

Kaksi hanketta vaikuttanut tarjoamalla myös miespuolisille työntekijöille mahdollisuuksia SRHR-palveluihin.

Kehitysmaiden talouden perustan vahvistaminen ja työpaikkojen luominen

Kehityspoliittinen painopiste 2

Työpaikkojen luominen ja talouskasvu ovat yleisimpiä liikekumppanuustukihankkeiden tuottamia vaikutuksia. Niitä mitataan 13 eri aggregaatti-indikaattorilla, joista liikekumppanuustukihankkeissa erityisen olennaisia ovat alta löytyvät neljä indikaattoria.

1.2

Improved livelihood opportunities created for rural and urban poor

15 hanketta vaikuttanut tarjoamalla erilaisia työ- ja koulutusmahdollisuuksia maaseudun ja kaupunkien köyhälle väestölle, kolmessa hankkeessa myös pakolaisille ja siirtolaisille

2.1

Private sector actors understand and address the human rights impacts of their operations and apply decent work and responsible business standards

35 hanketta vaikuttanut vastuullisen, ihmisoikeuksia kunnioittavan työllistämisen ja/tai kehittyneen standardien tuntemuksen kautta

2.2

Enterprises operating in developing countries create employment, livelihoods and income, and provide goods and services targeting poor people

20 hanketta työllistänyt kohdemaissa ihmisiä, joista 75 % on työllistetty kokoaikaisesti. Lisäksi 5 ei-työllistävää hanketta on tuottanut köyhille ihmisille suunnattuja tuotteita tai palveluita

2.3

Education and research institutes and the private sector have better capabilities and know-how to advance sustainable development and to co-create innovations

Kahdeksan hanketta vaikuttanut joko solmimalla yritysten ja oppilaitosten välisiä kumppanuuksia tai kaupallistamalla ilmastoystävällisiä ratkaisuja

5 SUKUPUOLTEN TASA-ARVO

8 IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA

9 KESTÄVÄÄ TEOLLISUUTTA, INNOVAATIOITA JA INFRASTRUKTUUREJA

10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN

Koulutus, toimivat yhteiskunnat ja demokratia

Kehityspoliittinen painopiste 3

Koulutuksen tuottamia vaikutuksia mitataan 14 kehityspoliittisella aggregaatti-indikaattorilla. Indikaattoreilla mitataan usein esimerkiksi julkisilla panostuksilla aikaansaatuihin koulutusvaikutuksiin, jonka vuoksi ainoastaan indikaattori 1.2 sopii säännönmukaisesti liikekumppanuustukihankkeiden vaikutuksien seurantaan. Tiettyinä vuosina kuitenkin myös jokin muu aggregaatti-indikaattoreista voi soveltua mittaamaan juuri kyseisenä vuonna toteutettuja hankkeita.

Raportissa kuvattiin aiemmin hankkeissa aikaansaatuja koulutusvaikutuksia. Hankkeissa sekä toteutetaan huomattavasti henkilökunnan koulutusta, joka siirtää kohdemaahan etenkin ammatillista osaamista, myös edistetään kohdemaiden virallisen opetuksen kapasiteettia oppilaitosten ja yritysten toteuttamilla koulutusalan hankkeilla.

1.2

Enhanced institutional capacity to improve learning outcomes

Kuudessa hankkeessa valmisteltu tai toteutettu koulutusalan kapasiteettia lisäävää yhteistyötä kohdemaassa toimivan oppilaitoksen kanssa. Hankkeiden toteuttajana ovat olleet pääasiassa suomalaiset oppilaitokset, mutta myös koulutusallalla toimivat suomalaisyritykset.

Ilmastonmuutos ja luonnonvarat

Kehityspoliittinen painopiste 4

Liikekumppanuustukihankkeissa pilotoidaan ja kaupallistetaan usein energiatehokasta, uusiutuvaa energiaa hyödyntävää tai esimerkiksi kierrätysmateriaaleja käyttävää liiketoimintaa. Hankkeista huomattavalla osalla voikin olla pieniä tai isoja vaikutuksia ilmastonmuutoksen vastaiseen taisteluun ja luonnonvarojen kestävään käyttöön.

Hankkeiden ympäristövaikutuksista on kerrottu aiemmin raportissa. Alle on koottu kehityspoliittisen painopiste 4:n mittaamisessa käytetyistä aggregaatti-indikaattoreista liikekumppanuustukihankkeiden kannalta neljä olennaisinta.

1.2

Smallholder farmers' and SMEs' possibilities to participate in inclusive and gender-sensitive value chains have increased

12 hanketta vaikuttanut tekemällä suoraan yhteistyötä maanviljelijöiden tai pk-yritysten kanssa, tai tuottamalla tuotteita tai palveluita, jotka tehostavat maanviljelijöiden ja pk-yritysten kapasiteettia osallistua arvoketjuihin.

2.1

Households, especially women, benefit from new clean energy services

Kaksi hanketta vaikuttanut tehostamalla noin 60 ihmisen (joista 60 % naisia) energiansaantia. Lisäksi kahdessa muussa hankkeessa valmisteltu tai käynnistetty uusiutuvan energian liiketoimintaa.

2.2

Public and private enterprises, especially MSMEs, are able to increase the production and use of renewable energy

Kahdessa hankkeessa asennettu noin 0,52 mW uusiutuvan energian kapasiteettia. Hankkeista toinen on keskittynyt pienyrityksiin.

5.2

Communities and households, including women and persons with disabilities, have access to water and sanitation services that are climate resilient

Kaksi hanketta parantanut yhteensä noin 8 800 ihmisen vedensaantia.

**Liikekumppanuustuki-
päätökset
2017**

**Hankkeiden toteutus
(liikekumppanuustuen käyttö)
2017-2019**

**Liiketoimintaa,
kumppanuuksia ja
investointeja
2017-2021**

68

Liikekumppanuustuki-
hanketta

52

Yritystä

6

Oppilaitosta

5

Järjestöä

34

Kohdemaata

18

Toimialaa

21

Hanketta maaseudulla tai
pienemmissä
kasvukeskuksissa

Partnereiden identifiointi
Hankeselvitykset
Liiketoimintasuunnitelmat
Henkilökunnan koulutus
Ympäristö- ja
yhteiskuntavaikutusten
identifiointi
Pilotit
Tukitoiminnot

15

Yritystä perustettu

17

Yhteistyösopimusta solmittu

7

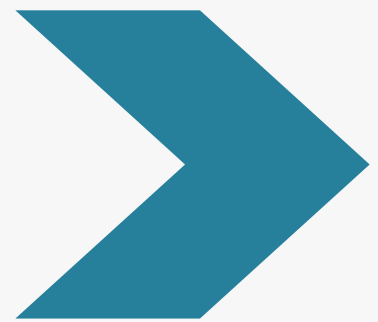
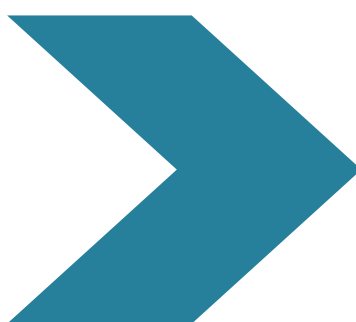
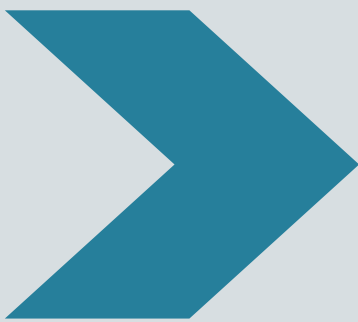
Tukitoimintahanketta
toteutettu

4,8 m€

Investointeja kohdemaihin

875t€

Veroja ja muita maksuja
kohdemaihin

**Positiivisia vaikutuksia
kohdemailhin
2017-2021**

27

Hankkeella positiivisia tasa-
arvovaikutuksia

260

Suoraan työllistettyä henkilöä
vuonna 2021

32

Hankkeessa koulutettu
henkilökuntaa

10

Kohdemaan väestön
perustarpeiden saantia
edistänyttä hanketta

22

Hankkeella positiivisia
ympäristövaikutuksia

**Kehityspoliittisten tavoitteiden
tukemista
2021 -->**

Työpaikkoja, terveydenhuoltoa,
SHRH-palveluita,
äitiyspakkauksia,
kuukautiskuppeja jne.

**Painopiste 1. Naisten ja tyttöjen
oikeudet**

Vastuullista, lakeja ja
standardeja noudattavaa työtä
ja koulutusmahdollisuuksia
kaupunkeihin ja maaseudulle

**Painopiste 2. Talous ja
työpaikat**

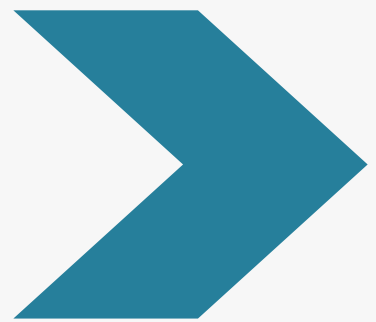
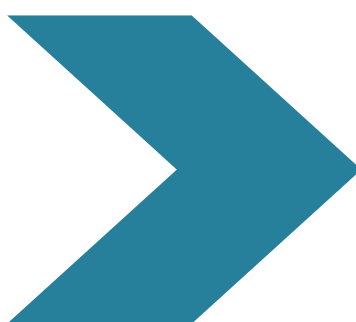
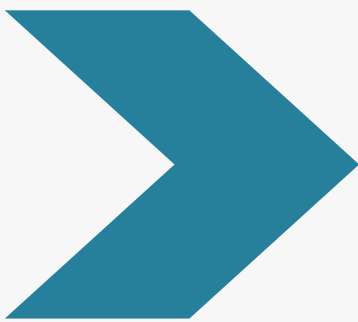
Ammatillisen ja
korkeakoulutasoisen opetuksen
kehittämistä ja
oppilaitosyhteistyötä

**Painopiste 3. Koulutus,
yhteiskunnat ja demokratia**

Uusiutuvaa ja off-grid -
energiaa, puhdasta juomavettä
ja yhteyksiä maanviljelijöiden ja
yrittäjien välille

**Painopiste 4. Ilmastonmuutos
ja luonnonvarat**

**Vaikutuksia kestävän
kehityksen tavoitteisiin
2021 -->**

Liite 1. Yhteenvetotaulukko 2006–2017

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Myönnettyjä tukia (pl. jatkohakemukset)	79	68	77	110	114	77	94	90	168	89	112
Maksatuksen saaneita	60	48	50	65	74	35	59	48	105	60	68
Maksatusten summa	1 683 300	1 122 328	1 430 945,33	1 253 884,55	1 482 478,78	675 798	1 211 426	1 243 649	2 732 028	2 144 706	2 281 440
Suoraan työllistäviä yrityksiä	32 (53 %)	25 (52 %)	24 (48 %)	23 (35 %)	23 (31 %)	17 (49 %)	23 (42 %)	17 (35 %)	35 (33 %)	22 (37 %)	19 (28 %)
Suoraan työllistettyjä	899	1192	1283	621,5	636	401	758	410	445	1025	260
Uusia työpaikkoja	590	547	884	307	517	232	297	180	315	690	130
Työllistettyjä naisia	156	269	518	180	232	156	585	148	130	860	160
Naisten osuus suoraan työllistetyistä	17 %	23 %	40 %	29 %	36 %	39 %	77 %	36 %	29 %	85 %	62 %
Epäsuorasti työllistettyjä	1698	568	389	237	1400	283	188	200	580	1130	270
Investointeja toteuttaneita yrityksiä	14 (23 %)	13 (27 %)	16 (32 %)	21 (32 %)	38 (51 %)	16 (46 %)	22 (20 %)	26 (54 %)	43 (41 %)	18 (30 %)	22 (32 %)
Investointien kokonaissumma	12 818 000	7 900 000	35 720 000	20 180 000	20 299 992	15 878 977	7 080 669	2 079 208	18 800 000	9 050 000	4 800 000
Tytäryritys tai yhteisyritys perustettu	13 (22 %)	15 (31 %)	12 (24 %)	11 (17 %)	17 (23 %)	9 (26 %)	16 (29 %)	11 (23 %)	15 (14 %)	9 (15 %)	17 (25 %)
Alihankinta tai muu sopimusyhteistyö aloitettu	16 (27 %)	14 (29 %)	9 (18 %)	13 (20 %)	13 (18 %)	8 (23 %)	2 (4 %)	5 (10 %)	17 (16 %)	8 (13 %)	15 (22 %)
Lisäarvoinen kehitysmaatuonti aloitettu	12 (20 %)	12 (25 %)	10 (20 %)	11 (17 %)	11 (15 %)	9 (26 %)	10 (18 %)	1 (2 %)	12 (11 %)	7 (12 %)	2 (3 %)
Teknologian ja tietotaidon siirtoa toteuttaneita hankkeita	45 (75 %)	36 (75 %)	36 (72 %)	39 (60 %)	28 (38 %)	25 (71 %)	19 (35 %)	16 (33 %)	30 (29 %)	14 %	22 (32 %)
Koulutusta toteuttaneita hankkeita	35 (58 %)	33 (69 %)	36 (72 %)	34 (52 %)	41 (55 %)	22 (62 %)	32 (58 %)	26 (54 %)	48 (46 %)	24 (40 %)	32 (47 %)
Keskimmäistä parempia palkkoja maksaneita hankkeita	22	25	22	14	11	8	10	7	12	10	6
Hankkeita, joilla positiivisia vaikutuksia naisten työllistymiseen tai sukupuolten väliseen tasa-arvoon	24 (40 %)	28 (58 %)	26 (52 %)	19 (29 %)	30 (41 %)	13 (37 %)	19 (35 %)	20 (32 %)	34 (32 %)	20 (33 %)	29 (43 %)
Hankkeita, joilla vaikutuksia yleiseen infrastruktuuriin	25 (42 %)	16 (33 %)	12 (24 %)	9 (14 %)	16 (22 %)	8 (23 %)	14 (25 %)	12 (25 %)	31 (30 %)	18 (30 %)	20 (29 %)
Hankkeita, joilla vaikutuksia markkinoihin ja niiden tuotantorakenteeseen	42 (70 %)	36 (75 %)	34 (68 %)	29 (45 %)	41 (55 %)	17 (49 %)	24 (44 %)	14 (29 %)	42 (40 %)	19 (32 %)	21 (31 %)
Hankkeita, joilla positiivisia ympäristövaikutuksia	34 (57 %)	29 (60 %)	21 (42 %)	29 (45 %)	34 (46 %)	17 (49 %)	33 (60 %)	22 (46 %)	46 (44 %)	27 (45 %)	20 (29 %)

Liite 2. Vuoden 2017 jatkohankkeet

Tuen maksua saaneista vuoden 2017 hankkeista yhdeksän oli aiempien hankkeiden jatkohankkeita. Jatkohankkeella tarkoitetaan liikekumppanuustukea, joka kohdistuu jo aiemmin tukea saaneen hankkeen toisiin hankevaiheisiin. Esimerkkinä voisi olla hanke, jolle myönnetään vuonna 2015 liikekumppanuustukea partnerin identifiointiin ja hankeselvitykseen. Partnerin identifiointi ja hankeselvitys johtavat onnistumisiin, ja yritys hakee uutta liikekumppanuustukea esimerkiksi liiketoimintasuunnitelman tekoon ja henkilökunnan koulutukseen vuonna 2017. Tällöin vuoden 2017 tuki määritellään jatkohankkeeksi. Hankkeen kehitysvaikutuksista on kuitenkin raportoitu (ainakin keskeisin osin) jo vuonna 2015, sillä kyse on samasta hankekokonaisuudesta.

Vuoden 2017 jatkohankkeissa kohdemarkkin on perustettu neljä yritystä ja solmittu viisi muuta yhteistyösopimusta. Jokainen hankkeista johti siten tuen ehtojen mukaiseen pitkäaikaiseen kohdemarkkinoitumiseen. Hankkeista neljässä liiketoiminta on käynnissä, ja muissa

liiketoimintavaiheeseen ei ole vielä päästy, tai liiketoiminta on parhaillaan keskeytetty. Vastaajat arvioivat investoineensa hankkeiden myötä kohdemarkkin yhteensä noin 1,6 miljoonaa euroa, ja maksaneensa veroja ja muita maksuja hankkeissa on maksettu yli 500 000 €.

Jatkohankkeiden tai niitä edeltäneiden hankkeiden myötä perustettiin yksi uusi yhtiö sekä solmittiin yksi maahantuontisopimus ja yksi alihankintasopimus.

Hankkeiden myötä työllistettiin suoraan 600 henkilöä, joista 66 % kokoaikaisesti. Työllistetyistä henkilöistä 360 oli naisia. Epäsuorasti työllistettiin yli 500 henkilöä.

Hankkeissa on siirtynyt teknologista, laatustandardeihin keskittyvää sekä muuta tuotantoalan osaamista ja tietotaitoa kohdemarkkin. Hankkeet ovat nostaneet paikallisen tuotannon laatua ja parantaneet olennaisten hyödykkeiden saatavuutta. Jokainen kesken olevista hankkeista saattaa johtaa vielä pitkäaikaiseen liiketoimintaan kohdemarkkinoissa ja luoda siten lisää kehitysvaikutuksia.

Finnpartnership

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

finnfund